

**LIETUVOS RESPUBLIKOS NUOLATINĖ ATSTOVYBĖ
PRIE JUNGTINIŲ TAUTŲ BIURO IR KITŲ TARPTAUTINIŲ
ORGANIZACIJŲ ŽENEVOJE**

Respublikos Prezidentės patarėjai dr. S. Mačiukaitei - Žvinienei
Ministro Pirmininko patarėjui L. Savickui
Lietuvos mokslų akademijos prezidentui akad. prof. J. Baniui
Ekonomikos ir inovacijų ministerija, viceministrui G. Vildai
Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

2019-01-18 Nr. 180, 1.23.1)

580-8

Kopijos: Užsienio reikalų ministerijai
Vilniaus universiteto vicerektoriui prof. dr. R. Jankauskui
Lietuvos inovacijų centro direktoriui dr. M. Viliui
Lietuvos pramonininkų konfederacijai

DĖL LIETUVOS IR CERN JUNGTINIO KOMITETO POSĖDŽIO

Sausio 11 d., praėjus metams nuo Lietuvos Respublikos ir CERN susitarimo dėl CERN Asocijuotojo nario statuso suteikimo įsigaliojimo (2018 m. sausio 8 d.), CERN būstinėje Ženevoje įvyko pirmasis Lietuvos ir CERN Jungtinio komiteto posėdis, kuriame buvo įvertinta pirmųjų asocijuotos narystės metų veikla ir pasiekimai, numatyti tolesni darbai, siekiant visapusiško Lietuvos įsitraukimo į CERN vykdomus mokslinius tyrimus, plėtojant pramonės ryšius, stiprinant CERN žinių perdavimą bei įtraukiant Lietuvos mokytojus, studentus ir moksleivius į CERN tikslines programas.

Posėdyje Lietuvai atstovavo Prezidentės patarėja dr. Saulė Mačiukaite-Žvinienė, Lietuvos mokslų akademijos prezidentas akademikas prof. Jūras Banys, Ministro Pirmininko patarėjas Lukas Savickas, ekonomikos ir inovacijų viceministras Gintaras Vilda, Lietuvos inovacijų centro direktorius dr. Mantas Vilys, taip pat Lietuvos nuolatinis atstovas ambasadorius Andrius Krivas, nuolatinės atstovybės patarėja Renata Rinkauskienė. Į posėdį buvo pakviestas ir Vilniaus universiteto mokslininkas, Lietuvos atstovas CERN naudotojų taryboje dr. Aurelijus Rinkevičius, laimėjęs konkursą į Lietuvos Branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos centro vadovo poziciją.

CERN pusę Jungtiniame komitete atstovavo Tarptautinių ryšių direktorė Charlotte Warakaulle, Ryšių su asocijuotomis šalimis ir šalimis ne-narėmis padalinio vadovas prof. Emmanuel Tsesmelis, ryšius su Lietuva kuruojantis prof. Christoph Schäfer ir kiti ekspertai. Pridedama posėdžio darbotvarkė, o visas posėdžio medžiagos paketas yra patalpintas CERN duomenų bazėje <https://indico.cern.ch/event/783282/>.

Posėdžio metu buvo patvirtinta, kad Jungtinis komitetas vadovausis tipinėmis veiklos taisyklėmis (*Terms of Reference*), kurios numato, kad jungtiniame komitete, kuris susitinka bent vieną kartą metuose, abi pusės atstovauja po tris narius, o prireikus pasitelkiami ekspertai. Kadangi Lietuvoje yra keletas institucijų, susijusių su susitarimo su CERN įgyvendinimu, Lietuvos pusė prašė, kad galėtų

skirti 4 narius. CERN pusė sutiko su tarpiniu sprendimu – asocijuotos narystės pradžioje dvejus metus Lietuvai jungtiniame komitete atstovaus 4 nariai, o tuomet bus įvertinta, ar toks poreikis tebeegzistuoja.

Prof. E. Tsešmelis posėdyje pristatė CERN mokslinės infrastruktūros plėtojimo ilgalaikius planus, kuriuos reikia turėti omenyje Lietuvai nustatant bendradarbiavimo su CERN perspektyvą, įskaitant pramonės dalyvavimą CERN viešuosiuose pirkimuose. Pagrindinis CERN tikslas – iš esmės atnaujinti hadronų greitintuvą, nes esama infrastruktūra buvo numatyta naudoti 50 metų (iki 2037 metų). Jau pradėtas įgyvendinti aukšto šviesingumo didžiojo hadronų greitintuvo projektas (LH-LHC), taip pat vykdomi tyrimai dėl Ateities apskritojo greitintuvo (*Future Circular Collider – FCC*) ir/arba Kompaktinio linijinio greitintuvo (*Compact Linear Collider – CLIC*) statybos tikslingumo.

LMA prezidentas akad.prof. J. Banys pateikė išsamią ataskaitą apie 2018 metais su asocijuota naryste CERN susijusią veiklą: vykdytus mokslinius projektus branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos srityje, taip pat veiklą universitetinių studijų, vidurinio mokymo ir visuomenės švietimo srityse, pristatė Estijos, Latvijos ir Lietuvos universitetų įsteigtą CERN Baltijos šalių grupę. Pažymėjęs, kad Branduolių ir elementariųjų dalelių fizikos centras Vilniaus universitete yra įsteigtas, informavo, kad netrukus turėtų būti pasirašyta sutartis su konkursą į centro vadovo poziciją laimėjusiu dr. A. Rinkevičiumi. Ch. Warakaule pasveikino, kad Lietuvos mokslinės ambicijos, susijusios su asocijuota naryste CERN, atitinka politines ambicijas.

Posėdžio metu buvo akcentuota žema pirmųjų metų asocijuotos narystės CERN grąžą tiek pramonės dalyvavimo požiūriu, tiek įdarbinat Lietuvos piliečius į CERN – tuo tarpu bendras grąžos koeficientas sudaro tik 0,09 proc., o pramonės grąža yra tik 0,24 proc. Anders Unnervik, CERN Viešųjų pirkimų ir pramonės paslaugų skyriaus vadovas, pažymėjo, kad pramonės grąžos užtikrinimui ypač svarbu turėti aktyvų atstovą pramonės įmonių ryšiams su CERN (*industrial liaison officer – ILO*) ir apgailestavo, kad Lietuva nuo 2018 m. lapkričio mėn. iš viso nebeturi paskirto ILO, taigi negali gauti informacijos iš CERN, kuri yra teikiama tik ILO. **Jis primygtinai ragino Lietuvą paskirti tokį atstovą jau artimiausiu metu.** CERN tiekėjų sąrašas yra įsiregistravusios tik 4 Lietuvos įmonės – to nepakanka. A. Unnervik nurodė svarbiausias CERN interneto svetaines, skirtas potencialiems tiekėjams: [HTTP://procurement.web.cern.ch](http://procurement.web.cern.ch); <https://found.cern.ch/java-ext/found/CFTSearch.do>; <http://project-hl-lhc-industry.web.cern.ch/content/main-procurement-needs-hl-lhc>.

LIC direktorius dr. M. Vilys pažymėjo matąs didžiules galimybes Lietuvos pramonės bendradarbiavimui su CERN ir išreiškė viltį, kad ILO funkcija bus priskirta LIC. L. Savickas pažymėjo, kad Vyriausybės kanceliarija įsitrauks į ILO skyrimo procesą, nes situacija nepriimtina.

Diskusijoje apie CERN žinių perdavimo piliorius, dr. M. Vilys pristatė LIC veiklą ir tai, kad būtent LIC bus priskirta steigiamo CERN verslo inkubatoriaus (*Business Incubation Centre – BIC*) koordinatoriaus funkcija. CERN Žinių perdavimo skyriaus vadovas prof. G. Anelli sutiko, kad tai būtų puikus sprendimas, nes vizito metu tiek Vilniaus Saulėtekio slėnis, tiek Kauno Santakos slėnis padarė puikų įspūdį ir sunku būtų pasirinkti vieną, tačiau pabrėžė, kad būtina nustatyti veiksmingą organizacinę struktūrą. Prof. G. Anelli domėjosi, ar dėl BIC steigimo bus pasirašomas susitarimas tarp CERN ir LIC, ir ar LIC pasirašys formalų susitarimą dėl konsorciumo su abiem slėniais.

Lietuvos pusė atsakė, kad susitarimas dėl BIC steigimo bus pasirašomas tarp CERN ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, o susitarime bus numatyta, kad BIC operatorius bus LIC. Dr. M. Vilys pristatė planuojamą BIC struktūrą, kuri apims tiek abu slėnius, tiek kitus su inovacijomis fizikos srityje susijusius institutus ir subjektus. Vyko diskusija dėl BIC finansavimo, kurioje buvo akcentuojama, kad standartinis metinis BIC biudžetas yra 40 tūkst. CHF, iš kurių 30 tūkst. CHF turi skirti pinigine išraiška, o 10 tūkst. CHF gali būti materialine išraiška (pvz., patalpomis ar pan.). Dr. S. Mačiukaitė - Žvinienė patikino, kad toks biudžetas ir bus skiriamas, o vėliau gal dar bus didinamas,

nes Vyriausybė yra numachiusi ambiciją siekti besisteigiančių startuolių skaičiaus padvigubėjimo iki 2025 metų ir tam projektuojami finansiniai ištekliai.

Buvo sutarta, kad per 1-2 savaites Lietuvos pusė pateiks pasiūlymą dėl Lietuvai specifinių nuostatų įtraukimo į tipinę BIC steigimo sutartį - tikimasi suderintą susitarimą pasirašyti š.m. vasario mėn. CERN pusė pažymėjo būtinybę paraleliai teisiniam procesui atlikti reikiamus praktinius BIC steigimo veiksmus.

Kalbant įdarbinimo CERN tema, CERN atstovai pažymėjo, kad Lietuvos piliečiai labai aktyviai teikia paraiškas įdarbinimo konkursams – tai gera pradžia, nors kol kas įdarbinti tik 2 Lietuvos piliečiai (atrinkti iš 15 tūkst. paraiškas pateikusių asmenų). Siekiant pritraukti aukštai kvalifikuotus asmenis dalyvauti CERN konkursuose, reikalinga skleisti informaciją apie įsidarbinimo galimybes – tuo tikslu sutarta kvieisti CERN dalyvauti Lietuvoje vykšančiose karjerų mugėse bei platinti informaciją per universitetus. CERN pažymėjo, kad nacionalinių kvotų įdarbinimui nėra, tačiau situacija analizuojama ir per mažai atstovaujamose šalyse vykdoma aktyvi informavimo veikla.

CERN mokytojų, moksleivių ir studentų programos: CERN pusė apgailestavo, kad iki šiol nepaskirtas Lietuvos atstovas CERN Mokytojų, moksleivių ir studentų forumė, kuris yra gera platforma apsikeisti patirtimi – ragina kuo greičiau paskirti. Dr. S. Mačiukaitė-Žvinienė teiravosi, ar šios programos apima jaunimo sudominimą fizikos mokytojo karjera, nes Lietuvoje tokių specialistų trūksta. CERN atstovai atsakė, kad dabartinės programos tokio fokuso neturi, tačiau pripažino to aktualumą ir svarstys, kaip šį elementą įtraukti į egzistuojančias programas.

Apibendrinant, artimiausi Lietuvos veiksmai, kurie buvo akcentuojami posėdžio metu, būtų šie:

- CERN Verslo inkubatoriaus (BIC) steigimas: pateikti CERN Lietuvos pusės pasiūlymus dėl specifinių nuostatų įtraukimo į tipinę sutartį, siekiant suderinti tekstą ir pasirašyti susitarimą š.m. vasario mėn. Paraleliai teisiniam procesui atlikti vidaus procedūrą ir organizacinius darbus, būtinus BIC veiklai užtikrinti.
- Nedelsiant paskirti Lietuvos atstovą pramonės įmonių ryšiams su CERN (ILO), kuris taip pat būtų paskirtas Lietuvos pramonės atstovu CERN Finansų komitete. Būtina, kad naujasis ILO jau galėtų atvykti į š.m. kovo 13 d. vykstantį CERN Finansų komiteto posėdį.
- Lietuvos atstovo CERN Mokytojų, moksleivių ir studentų forumė paskyrimas.
- CERN pakvietimas į Lietuvoje vykšančias karjeros muges.

Priedama: 2 lapai.

Ambasadorius

Andrius Krivas

R. Rinkauskienė, renata.rinkauskiene@urm.lt, +41 22 748 2485

Lithuanian participants:

Prof. Juras Banys, President of the Lithuanian Academy of Sciences
Dr. Saulė Mačiukaitė-Žvinienė, Advisor to the President of the Republic of Lithuania
Mr. Lukas Savickas, Adviser to the Prime Minister of the Republic of Lithuania
Mr. Gintaras Vilda, Vice-Minister, Ministry of Economy of the Republic of Lithuania
Mr. Andrius Krivas, Ambassador, Permanent Representative of Lithuania
Dr. Mantas Vilys, Director at Lithuanian Innovation Centre
Mrs. Renata Rinkauskienė, Counsellor of the Permanent Mission of Lithuania
Dr. Aurelijus Rinkevičius, Designated Chair of Experimental Nuclear and Particle Physics

CERN Participants:

Dr. Giovanni Anelli, Head of Knowledge Transfer
Ms. Sarah Aretz, Teacher & Student Programmes
Ms. Anna Cook, Deputy Group Leader of Talent Acquisition
Prof. Christoph Schäfer, Senior Adviser for International Relations
Prof. Emmanuel Tsismelis, Head of Associate Member and Non-Member State Relations
Mr. Anders Unnervik, Head of Procurement and Industrial Services
Mrs. Charlotte Lindberg Warakaulle, Director for International Relations

10 January, 2019

16:50 arrival of Prof. J. Banys, Dr. S. Mačiukaitė-Žvinienė, Mr. L. Savickas, Mr. G. Vilda by flight OS581 from Vienna.

18:30 Dinner hosted by Ambassador A. Krivas. Invitees: Prof. J. Banys, Dr. S. Mačiukaitė-Žvinienė, Mr. L. Savickas, Mr. G. Vilda + CERN representatives.

20:45 arrival of Dr. Mantas Vilys by flight LH1228 from Frankfurt.

11 January, 2019

CERN – Lithuania Committee meeting at CERN

09:15 → 09:30	Meeting at the CERN Reception
09:30 → 09:35	Welcome and adoption of the agenda <i>Speaker: Mrs Charlotte Lindberg Warakaulle (CERN)</i>
09:35 → 09:45	Terms of Reference for CERN-Lithuania Committee <i>Speaker: Prof. Christoph Schaefer (CERN)</i>
09:45 → 10:00	CERN plans and perspectives for the future <i>Speaker: Prof. Emmanuel Tsismelis (CERN)</i>
10:00 → 10:30	Lithuania's participation in the CERN scientific programme and perspectives for the future

- 10:30 → 10:45 Human resources matters
Speaker: Ms Anna Cook (CERN)
- 10:45 → 11:15 Procurement and knowledge transfer matters
a) Industrial return
b) Business Incubation Centre
Speakers: Mr Anders Unnervik (CERN), Dr Giovanni Anelli (CERN)
- 11:15 → 11:30 Education and outreach matters
Speaker: Ms Sarah Aretz (CERN)
- 11:30 → 11:45 AOB
- 11:45 → 12:00 Transport to Restaurant 2
- 12:00 → 13:30 Lunch hosted by C. Warakaulle in the Glassbox of Restaurant 2
- 13:30 → 14:00 Transport to CMS
- 14:00 → 15:00 Visit the Compact Muon Solenoid (CMS)
Speaker: Prof. Christoph Schaefer (CERN)
- 15:00 → 15:30 Return to the Main building / End of visit

18:20 - departure of Prof J. Banys, flight LH1223 via Frankfurt.

12 January, 2019

07:25 departure of Dr. S. Mačiukaitė-Žvinienė, Mr. L. Savickas, Mr. G. Vilda and Dr. M. Vilys, flight LH1231 via Frankfurt.